

⊕ SZÖVEG ÉS KÉP: KUNDERMANN BALÁZS — KUNDERMANN.HU

OUTBACK

AZ ISTEN HÁTA MÖGÖTT

Narancsos fény szűrődik be az alig nyitott szemem. Ismét lobog a tegnap este elhamvadt tűz, és a lángoktól pár lépésnyire kiterített fekvőalkalmatosságokon mozgolódn kezdenek a hálósákok. Az ébredezők lesöprik magukról a vörös port, és lassan készülődnek. Messze még a reggel, s csak a csillagok rajzolta képzeletbeli képek árulkodnak arról, merre is járunk

Az ausztrál kontinens nagy része kietlen és mostoha vidék. Nem véletlen, hogy az éjjeli műholdképeken csupán a tengerpartok környéke izzik sárgás fényben – a lakott körzeteket jelölve. Itt él a népesség 90 százaléka, ezen a keskeny körvonalon belül pedig úgy fogy a civilizáció, mint a térerő: a tömeg eltűnik, a hűtött sör pedig maga a luxus. Ez az Outback, ahol a száraz, kiaszott táj képe a napszakoknál is lassabban változik, és a döngölt sivatagi sztrádán nagyobb eséllyel találkozhatunk mérges kígyóval, mint autóval.

Kings-kanyon

Bár az ország vörös közepéből kiemelkedő George Gill-hegyvonulat nyugati végébe vágódott Kings-kanyon környéke a helyi átlaghoz képest meglehetősen mozgalmas, senki sem lepődne meg, ha az odavezető aszfaltozott út mellett a Mad Max apokaliptikus világát idéző, kiégett roncsokon csillanna meg a felkelő Nap első fénye. Ahogy a parkoló mellől kapaszkodunk felfelé a Szívroham-emelkedőn, a hajnali sötétbarnából vörösre váltanak a környező sziklák. A szív tényleg a torokban dobog, a légszomjat pedig alig oltja az előttünk haladók által felvert, vörös porral kevert, langyos levegő.

Az utolsó, meredek sziklába vágott lépcsősor után végre kinyílik a táj: az alattunk 2 kilométer hosszan futó, helyenként 250 méteres falmagasságot is elérő szoros Közép-Ausztrália legmélyebb szurdokvölgye. Nagyjából félúton vagyunk Alice Springs és a nagy vörös szikla, az Uluru között, a Northern Territory (Északi-terület) délnyugati csücskében. A kanyon falait mintha késsel vágták volna, olyan egyenesek. Aljában kivehető a halott Kings-patak medre, amit csak hevesebb esőzések alkalmával éleszt fel a magasan fekvő hasadékokból időszakos vízesésként lezúduló csapadékvíz.

A NAGY HASADÉK

A kanyon üledékrétegekbe metszett fala nemcsak lenyűgöző látvány, de a kontinens múltjáról is mesél

Késsel metszett idő

A kanyon napjainkban is átalakul, időről időre hatalmas sziklák szakadnak le a falakról. A 75 évvel ezelőtti omlás nyoma máig látható: fehér foltként virít a szurdok torkában. Ugyanis az itteni üledékes kőzetek jellemzően világosak, ám felszínre kerülve a mállás sivatagi kérgeződést és átszíneződést okoz a felületen – igazítva a sebet a táj arculatához.

A kanyon két homokkőréteget vág keresztül, és betekintést enged a terület múltjába. Úgy 440 millió évvel ezelőtt egy sarkvidéki jégolvadás következtében a megemelkedő óceán benyomult a kontinens közepébe. A beömlő folyók hordaléka építette az alsó réteget (Carmichael-homokkő). Ezután a klíma szárazabbá válásával homokdűnékkel szabdalta, tavakkal teli táj jött létre. Ekkor rakódott le a felső réteg (Mereenie-homokkő). A szurdok eleinte csak egy kőzetrés volt a felső rétegben, ám az időszakos patakbevégyódás révén kinyílt a hasadék, és az erózió az alsó, puhább homokkővet is elérte. A meggyengített felső részből háznai darabok szakadtak le. A völgy 20 millió év alatt érte el mai formáját.

Elhagyott város és Édenkert

A környék évezredek óta lakott, a luritja népcsoport jelenlétéről sziklafestmények és faragványok tanúszkodnak, e szent helyeket azonban tisztelből elkerüli a kanyon peremén körbefutó túraösvény. Ám az Elhagyott Város fantázianevű sziklaformák között rövid pillanatok erejéig hihetővé válik, amit a luritják tudni vélnek: a kanyont megalkotó őseik szelleme a mai napig ott kószál a képzeletbeli utcákon, az erózió munkáját dicsérő halmok között, melyek évszázadokra magukra hagyott, magukba roskadt lakóparkra hasonlítanak.

A kanyon egyik rejtett leágazása maroknyi édenkertet bújtat a vörös sivatagi forráság elől. Meglepő

üdeség fogad a pálmafenyőkkel teli hasadéokban, ahol egy letűnt kor és klíma növényei lógtatják a lábukat a vízbe, tudomást sem véve az idő változásáról. Nem csoda, hiszen jólesik megpihenni a vörös sziklával határolt medencét belengő hűvösben.

SZIKLÁK KÖZÉ ÉKELVE

bújik meg az Édenkert, ahol letűnt korok növényei próbálnak meg életben maradni. Fogalmuk sincs arról, hogy a falakon túl minden vörös és barátságtalan – ahogy a környéken túrázók is csak akkor veszik észre az édent, ha lenéznek a mélybe

Betelepülés

Egészen 1872 októberéig nem járt idegen e vidéken, ám Ernest Giles a kontinens délnyugati területeire vezetett öt expedíciója közül mindjárt az első alkalmával rátalált a kanyonra. A kor szokását követve, a terület domborzati elemeit ismerőseiről nevezte el: a szurdokot és az abban folyó patakot barátjáról, Fielder Kingről, a hegyvonulatot pedig sógoráról, George Gillről, aki egyben felfedezőútjainak főszponzora is volt. A következő évben William Gosse rátalált az őslakosok szent vörös sziklájára, az Ulurura, mely Dél-Ausztrália kormányzója, Henry Ayers után kapta a nagyvilágban elterjedt nevét és azóta is az Outback legnagyobb turista-

mágnese. A század végén aztán megjelentek az első, szarvasmarha-tenyésztéssel foglalkozó farmok, és – ellentétben a felfedezőkkel – az ott dolgozóknak hosszabb időre kellett berendezkedniük e mostoha vidéken.

AZ ÉLET VIZE

A kert lelke az állandó tavacska, melynek hús vize szinte magába szippant. Bár nagyon vonzó lenne egy üdítő csobbanás a nagy forráságban, mégsem tanácsos felkavarni az egyedülálló, sérülékeny élőhelyet

Waltzing Mathilda

A betelepülés korának egyik jellegzetes figurája az összes vagyonát magával cipelő, ideiglenes mezőgazdasági munkákból élő, talpas csavargó. A századfordulón számos férfi próbált szerencsét az Outbacken. Amijük csak volt, fekvőalkalmatosságukba, swagjukba csavarva, vállukon átvetve cipelték magukkal. Farmokon és kisvárosokban kerestek munkát, néha kisebb javításokért cserébe fogadták be őket, kaptak ételt és fedelet a fejük fölé.

Róluk szól a Waltzing Mathilda, egy jellegzetes keserű hangvételű csavargóballada. A 19. század végi, tipikus helyi kifejezésekkel tarkított szöveget még a mai ausztrálok is nehezen értik. Már a címe is megakaszthat, hiszen kevesen gondolnák, hogy a minden cókómókjukat magukkal cipelő vándorok életmódjára utal. A waltzing a német keringőből ered, és a céltalan vándorlást szimbolizálja, míg Mathilda nem egy nő, hanem a csomag, amit magukkal vittek, s amikor a vidéket járva összetaláltak és a tábortűz mellett énekeltek, zenéltek, nő híján swagjukat átölelve keringőztek. Ez a csomag volt az egyetlen állandó társuk a hosszú és bizonytalan úton. Nem véletlenül személyesítették meg női névvel, hiszen estéről estére Mathilda volt a hálótársuk is.

A dalban elmesélt történet pedig így szól: a vidéket járó idénymunkás éppen tábort ver, teát főz egyszerű edényében, amikor a szomszédos földről odakeveredik egy birka. Mivel nincs mit ennie, leöli és zsákjába teszi. Hamarosan megérkezik a tulaj, nyomában három rendőrrel, hogy kérdőre

Soha-soha-föld

vonja a csavargót. Ő azonban a börtön helyett a halált választja. Egy közeli víznyelőbe veti magát: szelleme azóta is ott kísért.

A dal annyira népszerű, hogy gyakran Ausztrália nem hivatalos nemzeti himnuszaként is emlegetik. Bár tartalma miatt nem valószínű, hogy egyhamar leváltaná a jelenleg érvényben lévő, amikor csak tehetik, mellette ezt is lejátsszák.

TEREPJÁRÓ BUSZUNK, HARRI

A sivatagi döngölt sztrádán sem jelentett neki nagyobb gondot átlépni a megengedett 110 km/órás sebességet (balra)

SEHOL SENKI

Annak ellenére, hogy a Kings-kanyon környéke felkapott turistalátványosság, alig lehet emberrel találkozni

Hosszú távon közlekedve ma már senki sem gyalogol, a helyiek platós terepjárókkal, a látogatók pedig légkondicionált terepjáró buszokkal utaznak. Mégis, ha szeretnénk belekóstolni a korai telepesek életébe, könnyen megtehetjük: főzzünk tábortűzön, és aludjunk a szabad ég alatt! Kezdetnek ennyi pont elég...

A tűzhöz a fát leggyorsabban az út mentén gyűjthetjük: minden csontszáraz. Úgy tűnik, egy üvegszilánk is lángra lobbanthat mindent, és ahogy a nyomokból következtetni lehet, a tűz meglehetősen gyakori vendég itt. Ám nem elég a gallyakat figyelni, válogatás közben jó, ha az ember észben tartja, hogy ezen a környéken él a világ legveszélyesebb mérges kígyói közül jó néhány faj! Ez itt már a Never Never határa: az Outback mindentől távol eső részeit illetik e beszédes névvel. Ha délnek fordulunk, jó eséllyel senkivel sem találkozunk, amíg el nem érjük az innen majd' 1000 kilométerre fekvő Déli-óceánt.

Kenguru, bolognai gyümölcskenyérrel

Ekkora területen helyismeret, térkép vagy navigációs eszköz nélkül nehéz rátalálni egy olyan pihenőre, mint a Kings Creek Station, ahol a recepción hideg sör, kenguruhamburger, a zuhanyblokk mellett pedig tábori konyha és telepített sátrak várnak.

A szabadban főzés megkerülhetetlen eleme az outbacki létnek. Az esti rutin a tűzrakással kezdődik, hogy még naplemente előtt, nagy halom parázs izzék a sátor tábor fókuszában lévő tűzrakón. A konyhából előkerül a telepések hagyományos főzőalkalmatlansága, a dutch oven (holland sütő). Ez egy olyan vastag falú, öntöttvas edény, amit a bográcshoz hasonlóan a lángok fölé lógatva, vagy egyszerűen a parázsba állítva is lehet használni. Ideális lassú főzéshez, süthetünk benne húst, de akár pitét vagy kenyeret is. Ami egy hagyományos sütőben elkészíthető, ebben is produkálható.

A hosszában eligazított parázsra mint a tűzhely lapjaira kerül a három koromfekete, vaskos edény. Szorosan záródó tetejükre is jut egy-egy lapátnyi az izzó fadarabokból, ezzel is fokozva az eszköz hatékonyságát. A lapát mindig a szakács keze ügyében van. Igazítani kell vele a tüzet, pótolni az elszürkült fűtőanyagot, vagy felemelni egy fedelet. Elválaszthatatlan részét képezi az Outback egyszerű, konyhai felszereléseinek, és legalább akkora fontosságú, mint a kés vagy a merőkanál.

Két óra elteltével találunk: kenguru-bolognait, párolt vegyes zöldséget és főtt résztát – valamint

ÉJSZAKA A VÖRÖS PORBAN

A tűz köré készített, összetekert swag-ekbe bújtak a szabad ég alatti alvást választók, – és nem bánták meg

gyümölcskenyeret. Egy olasz konyhafőnök biztosan felkapná a fejét a fenti menüsor hallatán, azonban a legkevésbé sem az a cél, hogy őt elkápráztassuk. A vacsorára készített fúziós étrend laktató, és hűen tükrözi a helyiek konyhai gondolkodásmódját: együk azt, ami itt él, és egészsüünk ki azzal, amit a csomagtartóban vagy a hátizsákban találunk!

Csillagokkal takarózva

Hamarosan a másodszer rakott tűz is elhamvad. Tölthetnénk sátorvászon alatt is az éjszakát, de a porban alvás kalandja jobban vonz. Az eddig ülésként működő swagek elterülnek a tűz mellett, ahogy a csapat lefekvéshez készülődik. A vízhatlan, durva anyagból varrt zsák szivacsot és párnát rejt. Ebben bújjuk bele még a hálósák. Meglepően kényelmes. Már csak az ideális tűz-párna távolságot kell felmérni, majd belemászni a dupla panírba. A vörös por száraz szaga a pislálkozó tűz füstjével keveredik, de az isten háta mögött eltöltött zsúfolt nap után ezzel már senki sem foglalkozik, mint ahogy azzal a méretes gyíkkal sem, amit a vacsora készítésekor a hús szaga csalt a tábor közelébe. Elhelyezkedünk, felhúzzuk a cipzárt, és várjuk, hogy kezdődjék a tánc Mathildával. ☺

AZ UTAZÁS ÉLMÉNYE MÁR A REPÜLÉSSEL ELKEZDŐDIK

NAPI JÁRAT DOHAI ÁTSZÁLLÁSSAL

Élvezze a Qatar Airways ötcsillagos kényelmét, fedezze fel velünk Ausztrália kincseit.

qatarairways.com/hu

World's 5-star airline.

